

Forord til beretningen om konkurrencepolitikken 2022
af Margrethe Vestager, ledende næstformand og konkurrencekommissær

I år kan vi fejre det indre markedes 30-års jubilæum. Det er et af EU's største resultater, at dets borgere og virksomheder er blevet knyttet tættere sammen i det indre marked, og markedet er et af vores bedste redskaber til at fremme fred, forsvare vores værdier og sikre velfærden for vores befolkninger.

Jubilæet finder sted i en usikker tid, hvor vores verden undergår gennemgribende forandringer. Der er ved at ske et skift fra vores regelbaserede økonomiske orden til en tilstand, som er mindre stabil og mindre forudsigelig. Ruslands aggression mod Ukraine er det værste og mest dødbringende udtryk for denne udvikling, men de geopolitiske forandringer påvirker det indre marked på mange forskellige måder, og vi oplever bl.a. pressede forsyningskæder og påvirkning af handelen. Dette falder sammen med en anden udfordring, nemlig at vi skal reducere CO₂-emissionerne drastisk og gennemføre omstillingen til en klimaneutral verdensøkonomi. Behovet for at handle på dette område er nu — heldigvis — også accepteret uden for Den Europæiske Union. Endelig befinder vi os midt i den digitale omstilling, idet vores økonomi — og vores liv i det hele taget — har taget et spring ind i det digitale rum. I nogle tilfælde er dette rum imidlertid ikke lige så åbent og konkurrencepræget, som det burde være.

Alle disse forandringer har store konsekvenser og skaber nye risici, men også muligheder. EU's konkurrencepolitik spiller en væsentlig rolle med hensyn til at afbøde de negative virkninger af den økonomiske omstilling og samtidig maksimere dennes positive potentiale.

Overgangen til en digital økonomi har skabt enorme muligheder for økonomisk vækst og øget effektivitet. Denne udvikling vil fortsætte, og det vil være afgørende at håndhæve konkurrencereglerne for at holde de digitale markeder åbne og konkurrenceprægede. Det vil ske i samspil med håndhævelsen af forordningen om digitale markeder, der trådte i kraft i november 2022 og vil finde anvendelse fra maj 2023. Forordningens formål er at holde de digitale markeder åbne og sætte en stopper for urimelig praksis fra virksomheder, der fungerer som gatekeepere for andre virksomheder med onlineaktiviteter. Kommissionen har til hensigt at udpege de første gatekeepere i 2023 og sikre fuld overholdelse af forpligtelser og forbud senest i 2024.

I marts 2022, kun en måned efter Ruslands uprovokerede invasion af Ukraine, vedtog Kommissionen de midlertidige kriserammebestemmelser for statsstøtte for at give medlemsstaterne mulighed for at støtte levedygtige virksomheder ramt af virkningerne af krigen. Rammebestemmelserne udviklede sig i marts 2023 til de midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser, som giver medlemsstaterne lov til at gå videre end de umiddelbare tiltag over for udnyttelsen af energi som våben og tackle bredere udfordringer ved at fremskynde den grønne omstilling. De forbedrede rammebestemmelser giver med deres udvidede anvendelsesområde medlemsstaterne mulighed for at støtte produktive investeringer i en række teknologier og råmaterialer, der er afgørende for denne omstilling, navnlig hvor der er risiko for, at investeringer bliver flyttet til lande uden for EU. Vi sikrede os i den forbindelse, at vores svar på disse udfordringer forblev tro mod vores principper: for at bevare det indre markedes integritet er de nye rammebestemmelser målrettede og midlertidige, idet de nye "overgangsbestemmelser" gælder indtil 2025.

Med vedtagelsen af forordningen om udenlandske subsidier i november 2022 er EU i færd med at rette op på en ubalance. For selv om vi længe har undersøgt statsstøtte ydet inden for EU, er subsidier fra tredjelande til virksomheder, der driver forretning i EU, ikke blevet kontrolleret. EU skaber nu lige vilkår, og i 2023 vil Kommissionen begynde at gennemføre og håndhæve forordningen. Kommissionen vil tilstræbe en målrettet håndhævelse, der skaber klarhed og forudsigelighed, efterhånden som afgørelsespraksis udvikler sig. Dette vil bevare et åbent indre marked, hvor alle virksomheder konkurrerer på retfærdige og lige vilkår, uanset hvor de kommer fra.

På trods af disse transformative begivenheder og initiativer fortsatte den almindelige håndhævelse af konkurrencereglerne med uformindsket styrke på alle områder. På kartelområdet vedtog Kommissionen afgørelser i to sager på markederne for metalemballage og styrenmonomer. Kommissionens indsats omfattede også det digitale område, hvor Kommissionen gjorde tilsagn fra Amazon retligt bindende for at løse konkurrenceproblemer i forbindelse med sælgernes adgang til Buy Box og Prime-programmet. Kommissionen sendte også Apple en klagepunktsmeddelelse, hvori det foreløbigt blev konkluderet, at selskabet kan have begrænset konkurrencen til fordel for Apple Pay, dets egen betalingsløsning. I lægemiddelsektoren blev der sendt en klagepunktsmeddelelse til Teva, hvori det foreløbigt blev konkluderet, at virksomheden misbrugte patentsystemet og spredte nedsættende oplysninger om konkurrerende lægemidler.

Inden for fusionskontrol vedtog Kommissionen i 2022 368 fusionsafgørelser, og den intervererede i 18 sager. Den godkendte 12 af disse fusioner på visse betingelser, og den forbød to (Hyundai Heavy Industries Holdings påtænkte erhvervelse af Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd og Illuminas erhvervelse af GRAIL). Fire anmeldte transaktioner blev opgivet af parterne i fase II.

Med hensyn til statsstøttekontrol vedtog Kommissionen i 2022 195 afgørelser i henhold til de midlertidige kriserammebestemmelser. Den godkendte på grundlag af anmeldelser fra alle 27 medlemsstater 182 nationale foranstaltninger, og foranstaltningerne beløb sig til ca. 670 mia. EUR i støtte. Gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten fortsatte i 2022: Kommissionen vedtog afgørelser om næsten 80 foranstaltninger, der finansieres af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Desuden godkendte Kommissionen to vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse i værdikæden for brintteknologi.

Endelig fastholdt Kommissionen sin indsats for at sikre, at vores regler fortsat er egnede til deres formål, hvilket formentlig er vigtigere end nogensinde før i en tid med forandringer. I 2022 fortsatte Kommissionen derfor sin omfattende revision af EU's konkurrencepolitiske rammer ved at vedtage nye retningslinjer for statsstøtte til klima, miljøbeskyttelse og energi, nye retningslinjer for statsstøtte til bredbånd, nye regler om vertikale aftaler og ved at høre interessenterne om reviderede regler for horisontalt samarbejde mellem virksomheder.

Målet er at være så klar som muligt til de udfordringer, der måtte ligge forude i de næste 30 år.
